

ŠKOLSKA
2025/2026
GODINA

EKOLOŠKE NOVINE

JU GIMNAZIJA ŽIVINICE
EKOLOŠKA SEKCIJA "EKOVIZIJA"

Riječ urednika

Dragi čitatelji,

stigao je još jedan broj ekoloških novina Ekovizije. Klimatske promjene, zagađenje i uništavanje okoliša postali su dio naše svakodnevnice. Upravo zbog toga nastaje ovaj školski časopis kao glas mladih koji žele promjenu.

Ove stranice nisu samo skup tekstova i prikaz naših aktivnosti, već i poziv na razmišljanje i djelovanje. Svaka mala promjena koju napravimo, bilo da recikliramo, štedimo energiju ili brinemo o prirodi oko sebe, korak je ka boljoj budućnosti.

Nadamo se da će vam se dopasti ono što smo pripremili za vas.

Ekovizionari

Sadržaj:

- Riječ urednika
- Svjetski dan tla
- Džebari, mjesto prirodnog i kulturnog bogatstva
- Međunarodni dan planina
- Mladi Eco Fact-Checkeri
- Trashformers II
- Dan planete Zemlje
- Mladi BiH začist zrak!

Redakcija

- Ekovizionari Gimnazije Živinice
- Glavni urednik : Belkisa Šljivić
- Mentor : prof Armela Koca
- Izdavač : JU Gimnazija Živinice

Svjetski dan tla

Svjetski dan tla obilježava se svake godine 5. decembra s ciljem podizanja svijesti o značaju tla kao jednog od najvažnijih prirodnih resursa na našoj planeti.

Iako je često zanemareno, tlo predstavlja osnovu života na Zemlji. Ono nije samo površinski sloj po kojem hodamo, već složen i živ sistem koji omogućava rast biljaka, proizvodnju hrane, kruženje hranjivih materija i očuvanje biodiverziteta. Bez zdravog tla nema ni zdravih ekosistema, a samim tim ni kvalitetnog života ljudi.

Tlo ima višestruku ulogu u prirodi i svakodnevnom životu. Ono služi kao prirodni filter koji pročišćava vodu, učestvuje u regulaciji klime skladištenjem ugljika i predstavlja stanište za milijarde mikroorganizama, biljaka i životinja. Upravo zahvaljujući tim organizmima tlo je plodno. Osim toga, tlo ima i važnu ulogu u poljoprivredi jer omogućava uzgoj hrane koja je neophodna za opstanak čovječanstva.

Međutim, uprkos njenoj ogromnoj važnosti, tlo je danas ozbiljno ugroženo. Proces i poput erozije, zagađenja, urbanizacije i neodržive poljoprivrede dovode do njegovog propadanja. Prekomjerna upotreba pesticida i vještačkih đubriva, krčenje šuma, kao i klimatske promjene dodatno pogoršavaju stanje tla širom svijeta. Procjenjuje se da se veliki dio obradivog zemljišta već degradirao, što predstavlja ozbiljan izazov za buduće generacije.

Mladi trebaju biti upoznati s važnosti očuvanja prirodnih resursa i načinima na koje mogu doprinijeti njihovoj zaštiti. Upravo s tim ciljem, ekološka sekcija Ekovizija je obilježila Svjetski dan tla kroz kratko, ali sadržajno edukativno predavanje. Bila je to prilika da se učenici upoznaju s osnovnim činjenicama o tlu, njegovoj ulozi i značaju, ali i problemima s kojima se suočava u savremenom svijetu.

Predavanje je održala učenica Alema Musić. Kroz ovakve aktivnosti, članovi sekcije Ekovizija nastavljaju širiti svijest o ekološkim temama i motivišu druge učenike da se uključe u očuvanje životne sredine.

Džebari, mjesto prirodnog i kulturnog bogatstva

Mjesto Džebari nalazi se jugoistočno od sela Podgajevi, oko 7-8 kilometara od magistralnog puta koji povezuje Tuzlu i Sarajevo. Smješteno je na brdovitom terenu između rijeke Gostelje i uzvišenja Gradina. Zbog svog položaja, slobodno možemo kazati da su Džebari idealno mjesto za opuštanje jer su daleko od gradske gužve i zagađenja.

Naziv "Džebari" potiče od perzijske riječi džebelum (brdo), što ukazuje na geografski karakter ovog područja.

Najpoznatiji simbol Džebara je Džebarska džamija, koja važi za jednu od najstarijih džamija u Bosni i Hercegovini i najstariju u Tuzlanskom kantonu. Izgrađena je oko 1463. godine u vrijeme Sultana Mehmeda II El-Fatiha.

Džamija je kroz vijekove više puta obnovljena, ali i dalje zadržava svoj prvobitni izgled i arhitekturu.

Pored džume-namaza, svake godine, posebno prve subote u augustu, u Džebarima se održava dova koju posjećuju mnogi ljudi iz lokalnih mjesta, ali i šire. U haremu je otvoren i muzej s izlozbama koje svjedoče o historiji i tradiciji ovog mjesta.

S obzirom da su smješteni na brdovitom i šumovitom području, Džebari predstavljaju primjer ruralne sredine u bliskom skladu s prirodom, što im daje poseban ekološki značaj.

Prirodni ambijent i biodiverzitet pruža stanište brojnim biljnim i životinjskim vrstama. Šume imaju važnu ulogu u proizvodnji kisika, očuvanju tla od erozije, regulaciji mikroklima i smanjenju zagađenja zraka. Livade i pašnjaci doprinose očuvanju biološke raznolikosti, naročito kroz prisustvo samoniklog bilja, ljekovitih trava i oprašivača poput pčela. Zbog odsustva teške industrije i saobraćajnica, kvalitet zraka u Džebarima je itekako dobar u poređenju s urbanim sredinama. Prirodni izvori vode predstavljaju značajan resurs, ali i ekološku odgovornost. Očuvanje čistoće vode zavisi od pravilnog odlaganja otpada i odgovornog korištenja zemljišta. Poljoprivredne površine u Džebarima uglavnom se koriste na tradicionalan način, s manjom upotrebom hemikalija, što doprinosi očuvanju plodnosti tla i smanjenju zagađenja.

Kao i mnoga ruralna područja, Džebari se suočavaju s određenim ekološkim problemima, poput neadekvatnog odlaganja otpada, iako postoje oznake zabrane od strane Grada. Također, izazov predstavlja povremeno nekontrolisano sječenje šuma i nedovoljna ekološka svijest dijela stanovništva.

Održivi odnos prema prirodi može omogućiti da se ovo mjesto razvija, a da se pritom ne ugrozi okoliš. Odnosno, Džebari imaju veliki potencijal za razvoj turizma, ekoloških akcija, radionica i sl., te očuvanja prirodne i kulturne baštine kao cjeline.

Za kraj, ono što je najvažnije, ovo mjesto nudi ugodan boravak u prirodi uz bajkovite prizore u svakom godišnjem dobu.

Izvori

Bosnistika.ba – Džebarska džamija:

<https://bosnistika.ba/index.php/2025/11/17/dzebarska-dzamija/>

Vijesti.ba – Najstarije džamije u BiH: <https://www.vijesti.ba/clanak/632727/foto-posjetili-smo-jednu-od-najstarijih-dzamija-u-bosni-i-hercegovini>

TZG Živinice – Džebarska džamija i muzej: <https://tzgz.ba/lokacije/dzebarska-dzamija-i-muzej/>

Mapcarta – Džebari, Geografski položaj: <https://mapcarta.com/18768260>

Visit Živinice – Rijeke Tuzlanskog kantona: <https://visitzivinice.ba/rijeke/>

Međunarodni dan planina

Međunarodni dan planina obilježava se svake godine 11. decembra, nakon što je Generalna skupština Ujedinjenih nacija 2003. godine proglasila ovaj datum s ciljem podizanja svijesti o značaju planinskih područja i njihovoj zaštiti.

Planine zauzimaju oko 25% kopnene površine naše planete i predstavljaju jedne od najvažnijih prirodnih sistema na Zemlji. Planinska područja dom su za veliki broj biljnih i životinjskih vrsta.

Jedna od njihovih najvažnijih uloga je u kruženju vode u prirodi. Planine su prirodni rezervoari pitke vode jer u njima nastaju mnoge rijeke i izvori koji opskrbljuju milione ljudi širom svijeta. Snježni i ledeni pokrivači planina polako se tope i hrane rijeke tokom cijele godine, što ih čini ključnim za poljoprivredu, industriju i svakodnevni život ljudi.

Osim toga, planine imaju značajnu ulogu u regulaciji klime. One utiču na kretanje zračnih masa, padavine i temperaturu, stvarajući specifične klimatske uslove u različitim regijama.

Također, planinska područja često djeluju kao „klimatski štitovi“, ublažavajući ekstremne vremenske uslove i čuvajući prirodnu ravnotežu.

Planine imaju i veliku ekonomsku i društvenu vrijednost. Pored biljnih i životinjskih vrsta one su dom i mnogim zajednicama koje se bave stočarstvom, poljoprivredom i tradicionalnim načinom života. Istovremeno, planinski turizam sve više dobija na značaju jer ljudi iz cijelog svijeta dolaze da uživaju u prirodnim ljepotama, čistom zraku i miru koji planine pružaju.

Ipak, planine su danas suočene s brojnim prijetnjama. Klimatske promjene dovode do topljenja snijega i glečera, dok neplansko iskorištavanje prirodnih resursa, zagađenje i širenje naselja ugrožavaju njihovu prirodnu ravnotežu. Zbog toga je njihovo očuvanje od izuzetne važnosti.

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana planina, u Behram-begovoj medresi održan je okrugli sto na kojem su učešće uzeli i članovi naše sekcije.

Među učesnicima su bili Belkisa Šljivić, Alema Musić i Mensur Paprikić u pratnji profesorice Armele Koce. Predsjednica ekološke sekcije, Belkisa Šljivić, predstavila je planinske dragulje Bosne i Hercegovine, odnosno najljepše i najznačajnije planine naše zemlje.

Poruka koju su poslali je da čuvamo našu prirodu jer priroda može bez nas, a mi bez nje ne možemo.

MLADI EKO FACT-CHECKERI

U vremenu kada su klimatske promjene i zaštita okoliša među najvažnijim globalnim temama, posebno je značajno uključivanje mladih u procese informisanja i podizanja svijesti. Upravo s tim ciljem organizovano je takmičenje „Mladi Eko Fact-Checkeri“, koje se realizuje u okviru projekta „ECO Mythbusters“, uz podršku SEE Check mreže i Evropske unije, a u organizaciji udruženja „Resource Aarhus Center in BiH“.

Cilj ovog projekta je osnažiti mlade da razvijaju kritičko mišljenje, medijsku pismenost i ekološku svijest kroz istraživanje i razotkrivanje različitih mitova o okolišu. Učesnici imaju priliku da svoje ideje i stavove izraze kroz različite forme-izradu infografika, kratkih video zapisa ili tekstualnih članaka čime se podstiče kreativnost, ali i odgovoran pristup informacijama koje svakodnevno susreću.

Poseban značaj ovog takmičenja ogleda se u činjenici da mladima pruža priliku da aktivno učestvuju u kreiranju pozitivnih promjena u društvu, te da svojim radom utiču na podizanje svijesti o važnosti očuvanja životne sredine.

Članovi naše sekcije Belkisa Šljivić, Alema Musić i Ermin Ibrahimović su također prepoznali vrijednost i značaj ovog projekta, te su uzeli aktivno učešće u takmičenju. Kroz svoj rad pokazali su spremnost da istražuju, analiziraju i kritički promišljaju o temama koje se tiču okoliša, istovremeno razvijajući vlastite vještine i doprinoseći zajednici. Mentor učenicima bila je prof. Armela Koca.

U nastavku možete pročitati tekstove Ermina Ibrahimovića i Aleme Musić i pogledati dijelove iz videa Belkise Šljivić.

"Klimatske promjene kao „prevara“: dekonstrukcija jedne savremene teorije zavjere

Klimatske promjene su jedno od najvažnijih pitanja današnjeg svijeta. One direktno utiču na prirodne ekosisteme, ekonomiju, zdravlje ljudi i globalnu stabilnost. Uprkos snažnom naučnom konsenzusu o njihovom postojanju i ljudskom uzroku, teorije zavjere i dalje se šire u javnosti. Neki vjeruju da su klimatske promjene izmišljene ili namjerno preuveličane. Ova teorija, iako bez čvrstih dokaza, snažno utiče na javno mnijenje i stvara prepreke u rješavanju stvarnih ekoloških problema.

Zagovornici tvrde da su klimatske promjene rezultat političkih i ekonomskih interesa. Oni smatraju da naučnici, međunarodne organizacije i vlade manipulišu podacima kako bi opravdali nove poreze, ograničili industrijski razvoj ili uspostavili kontrolu nad ljudima. Često navode da su klimatski modeli nepouzdati, da se klima oduvijek mijenjala i da ljudska aktivnost nema presudan uticaj na globalne procese. Ovi argumenti, iako naizgled razboriti, obično se temelje na selektivnom korištenju informacija i pogrešnom tumačenju naučnih činjenica. Naučna istraživanja klimatskih promjena temelje se na višedecenijskim preciznim mjerenjima i modeliranju, koji jasno ukazuju na trendove globalnog zagrijavanja i njihove uzroke. Podaci prikupljeni instrumentima širom svijeta potvrđuju kontinuirani porast prosječne temperature planete od industrijske revolucije, kada je došlo do značajnog povećanja emisija stakleničkih plinova. Analize Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC) obuhvataju više od 6.000 naučnih projekcija o uticaju zagrijavanja na biološku raznolikost. Prema ovim procjenama, 44 % procijenjenih vrsta u ključnim biološkim žarištima suočava se s visokim rizikom od izumiranja zbog klimatskih promjena, dok se 24 % smatra izloženim vrlo visokim rizicima ukoliko se trendovi zagrijavanja nastave bez značajnog smanjenja emisija.

Ermin Ibrahimović

Ovi podaci nisu teorije, već su rezultat rigoroznih statističkih i modelskih analiza koje obuhvataju trenutno stanje atmosferskih parametara, obrasce migracija vrsta, promjene u sezonskim ciklusima i druge empirijske pokazatelje. Rezultati jasno ukazuju da stabilnost ekosistema zavisi od klimatske stabilnosti, te da čak i ograničeno zagrijavanje može imati široke i nepovratne posljedice za globalnu biologiju i okolišne procese. Društveni kontekst također igra veliku ulogu u širenju ovih teorija. Klimatske promjene zahtijevaju uvod reformi u načinu života, proizvodnje i potrošnje, što mnogima donosi strah i otpor. Teorije zavjere nude jednostavna objašnjenja za složene probleme i često služe kao psihološki mehanizam odbrane od osjećaja odgovornosti. Umjesto suočavanja s posljedicama ljudskog djelovanja, krivicu prebacuju na zamišljene centre moći.

Klimatske promjene nisu samo apstraktni grafovi na stranicama izvještaja, one donose konkretne i često tužne posljedice za živote mnogih životinja širom svijeta. Naučne studije pokazuju da je zbog promjena temperature, gubitka staništa i ekstremnih vremenskih pojava ugroženo više od 3500 vrsta životinja, od koralna do ptica i morskih sisara. Kada razmišljamo o tome da milioni ptica gube svoje migracijske rute, da koralni grebeni koji su stajali vijekovima nestaju zbog porasta temperature okeana, ili da su grbavi kitovi stradali zbog nedostatka hrane uslijed topljenja morskog leda, trebalo bi da osjećamo tugu ali i hitnu potrebu da djelujemo. Ove brojke postaju još potresnije kada se prisjetimo da svaka životinja, bilo polarni medvjed koji luta sve manjim zaleđenim površinama Antarktika ili ptica koja se ne može prilagoditi pomjeranju godišnjih ciklusa, predstavlja ne samo biološki entitet, nego i dio složenog ekosistema od kojeg zavisi i naš vlastiti opstanak. Takvo suočavanje sa stvarnim posljedicama, a ne samo statistikom, budi duboke emocije, jer gubitak vrste znači gubitak jedinstvenog kapitola priče naše zajedničke planete, koji nikada neće biti u potpunosti nadoknađen.

Negiranje klimatskih promjena može imati ozbiljnije posljedice po okoliš od samih promjena. Odbacivanje naučnih upozorenja dovodi do odlaganja mjera zaštite prirode, što povećava rizik od ekoloških katastrofa, nestašice resursa i društvenih sukoba. Tako teorija zavjere nije samo ideja; ona postaje faktor koji aktivno utiče na stvarnost. Ove teorije često se šire putem društvenih mreža, gdje emocije i senzacionalizam dolaze ispred činjenica. Na takvim mjestima naučni argumenti su pojednostavljeni ili promijenjeni, a nepovjerenje prema institucijama se pogoršava. Time se stvara začarani krug dezinformacija, koji je teško prekinuti bez sistematskog obrazovanja i razvoja kritičkog mišljenja.

Teorija zavjere o klimatskim promjenama kao prevari predstavlja ozbiljan izazov našem društvu. Ona ne samo da potkopava povjerenje u nauku, već i skreće pažnju s pravih ekoloških problema koji zahtijevaju hitno djelovanje. Suočavanje s klimatskim promjenama ne znači slijepo prihvatanje autoriteta, već informisano i odgovorno razmišljanje zasnovano na dokazima. U vremenu globalnih izazova, sposobnost razlikovanja naučnih činjenica od dezinformacija postaje ključna vještina za savremene ljude."

„Klimatske promjene nisu uzrokovane ljudskim djelovanjem“ – velika laž modernog doba

U svijetu u kojem se informacije šire brže nego ikada, jednako brzo se šire i dezinformacije. Jedna od najopasnijih i najupornijih lažnih tvrdnji glasi: „Klimatske promjene nisu uzrokovane ljudskim djelovanjem.“

Ova rečenica možda zvuči bezazleno, ali njene posljedice su ozbiljne i dugoročne – jer opravdava nečinjenje dok se planeta zagrijava, ledenjaci tope, a ekstremne vremenske pojave postaju svakodnevice.

Šta kaže nauka?

Naučni konsenzus je jasan i gotovo jednoglasan: više od 97% klimatologa potvrđuje da su ljudi glavni uzrok savremenih klimatskih promjena. Ovo nije pretpostavka, već zaključak zasnovan na decenijama mjerenja temperature, sastava atmosfere, okeana i ledenih masa.

Od industrijske revolucije do danas, čovječanstvo je masovno sagorijevalo ugalj, naftu i prirodni plin. Posljedica toga je snažan porast stakleničkih gasova, posebno ugljičnog dioksida (CO_2) i metana (CH_4), koji djeluju kao nevidljivo „termo-ćebe“ oko Zemlje, zadržavajući toplotu i narušavajući prirodnu ravnotežu klime.

Mit 1: „Klima se uvijek mijenjala sama od sebe“

Tačno je da se klima u prošlosti mijenjala, ali nikada ovako brzo. Prirodni klimatski ciklusi traju hiljadama godina, dok se današnje zagrijavanje dešava u svega nekoliko decenija. Brzina porasta globalne temperature u 20. i 21. stoljeću nema presedan u poznatoj historiji Zemlje.

Mit 2: „Sunce je pravi krivac za zagrijavanje“

Sunčeva aktivnost se pažljivo prati satelitima već desetljećima. Da je Sunce glavni uzrok globalnog zagrijavanja, zagrijavali bi se svi slojevi atmosfere. Međutim, naučna mjerenja pokazuju suprotno: donji slojevi atmosfere se zagrijavaju, dok se gornji hlade, što je jasan dokaz efekta staklene bašte uzrokovanog ljudskim djelovanjem.

Mit 3: „To su samo prirodne nepogode“

Poplave, suše, toplotni valovi i šumski požari postojali su i ranije, ali danas su češći, intenzivniji i razorniji. Klimatske promjene ne stvaraju svaku nepogodu, ali povećavaju njihovu snagu i učestalost, čineći prirodne pojave opasnijim za ljude, infrastrukturu i ekosisteme.

Provjerene činjenice koje ne možemo ignorisati

Koncentracija CO_2 u atmosferi danas je najviša u posljednjih 800.000 godina, što je potvrđeno analizom ledenih jezgri.

Globalna prosječna temperatura porasla je za više od $1,1\text{ }^{\circ}\text{C}$ u odnosu na predindustrijski period.

Nivo mora stalno raste zbog topljenja ledenjaka i zagrijavanja okeana.

Okeani apsorbuju ogromne količine CO_2 , što dovodi do zakiseljavanja mora i ugrožava morski svijet.

Šta kažu najvažnije svjetske institucije?

Tvrdnja da klimatske promjene nisu uzrokovane ljudskim djelovanjem u potpunoj je suprotnosti sa stavovima vodećih naučnih institucija svijeta:

IPCC (Međuvladin panel za klimatske promjene), tijelo Ujedinjenih nacija, jasno navodi da je „ljudski utjecaj nedvosmisleno zagrijao atmosferu, okeane i kopno“.

NASA potvrđuje da je savremeno globalno zagrijavanje direktno povezano s porastom stakleničkih gasova nastalih industrijom, saobraćajem i krčenjem šuma.

Svjetska meteorološka organizacija (WMO) ističe da su posljednje godine među najtoplijima otkako postoje mjerenja i upozorava na porast ekstremnih vremenskih događaja.

Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) naglašava da klimatske promjene predstavljaju jednu od najvećih prijetnji ljudskom zdravlju u 21. stoljeću.

Ove institucije svoje zaključke ne zasnivaju na mišljenjima, već na satelitskim podacima, dugoročnim mjerenjima i hiljadama naučnih studija.

Zašto je negiranje klimatskih promjena opasno?

Negiranje ljudske odgovornosti ne zaustavlja klimatske promjene – ono samo odgađa rješenja. Svaka godina nečinjenja znači veće ekonomske gubitke, više klimatskih izbjeglica, ugroženo zdravlje ljudi i nepovratni gubitak biljnih i životinjskih vrsta.

Zaključak: Istina je na strani nauke

Klimatske promjene nisu teorija zavjere, političko pitanje ili lično mišljenje. One su mjerljiva, dokazana i globalna realnost, a ljudsko djelovanje njihov glavni uzrok.

Ako smo dovoljno moćni da promijenimo klimu, onda smo dovoljno odgovorni da promijenimo i svoje ponašanje.

Planeta ne treba naše izgovore – treba našu odgovornost.

Nauka je jasna. Dokazi postoje. Vrijeme za djelovanje je sada."

Alema Musić

"I don't recycle because others don't."

"Ne recikliram jer ni drugi ne recikliraju."

"If it's recyclable, it's okay to throw it anywhere."

"Ako se može reciklirati, svejedno je gdje ga bacim."

"Others litter more than me."

"Drugi bacaju više smeća nego ja."

Just One?
Samo jedan!

Na internetu često nailazimo na negativne komentare kada se govori o ekološkim promjenama. U Bosni i Hercegovini odgovornost se najčešće prebacuje na vlast, institucije ili „druge ljude“, dok se rijetko govori o ulozi pojedinca. Takav način razmišljanja stvara i održava mit da individualne promjene nemaju nikakav značaj.

Online, we often come across negative comments whenever environmental change is discussed. In Bosnia and Herzegovina, responsibility is most often shifted to the government, institutions, or “other people,” while the role of the individual is rarely mentioned. This way of thinking creates and maintains the myth that individual actions have no real impact.

Belkisa Šljivić

Razbijanjem mitova i podizanjem svijesti možemo pokazati da male, svakodnevne odluke imaju značaj. Ako svako od nas napravi korak, zajedno možemo napraviti stazu kojom ćemo koračati i uživati u prirodnim ljepotama naše zemlje.

By debunking myths and raising awareness, we can show that small, everyday decisions do matter. If each of us takes a step forward, together we can create a path we can walk on and enjoy the natural beauty of our country.

„Trashformers II“

U okviru projekta „Trashformers II: Usvojimo nove navike! Iskoristimo otpad!“, koji organizuje Europe House, učenici naše škole kroz različite aktivnosti učili su kako pravilno upravljati otpadom i razvijati održive navike.

Članice ekološke sekcije Belkisa Šljivić i Amna Brčaninović održale su predavanje. Kroz zanimljivu prezentaciju objasnile su principe cirkularne ekonomije „4R“ (smanji, ponovo koristi, popravi i recikliraj), naglašavajući koliko je važno smanjiti količinu otpada i odgovorno se odnositi prema prirodi. Učenici su imali priliku naučiti kako svakodnevnim izborima mogu doprinijeti zaštiti okoliša.

Kao praktičan dio aktivnosti, učenici su izradili maketu kornjače od recikliranih materijala, koja nosi snažnu simboliku. Kornjače su među životinjama koje su posebno ugrožene zbog plastičnog otpada u morima i okeanima jer često zamijene plastiku za hranu ili se u nju zapletu, što može imati kobne posljedice. Upravo zato ova maketa predstavlja podsjetnik na štetne posljedice zagađenja i potrebu da mijenjamo svoje navike. Pored toga, učenici 12 razreda i članovi ekološke sekcije, uz podršku profesorica Armele Koce i Edine Krbuljić, realizovali su i druge aktivnosti. Od kreativne ponovne upotrebe materijala do razgovora o smanjenju plastične ambalaže u svakodnevnom životu. Kroz zajednički rad pokazali su kako se otpad može pretvoriti u nešto korisno, ali i kako male promjene mogu imati veliki značaj za očuvanje životne sredine.

Dan planete Zemlje

Dan planete Zemlje obilježava se svake godine 22. aprila i predstavlja jedan od najvažnijih ekoloških datuma u svijetu. Ovaj dan je posvećen podizanju svijesti o zaštiti okoliša, očuvanju prirodnih resursa i smanjenju negativnog utjecaja čovjeka na prirodu. Prvi put je obilježen 1970. godine u Sjedinjenim Američkim Državama, a danas ga obilježava više od milijardu ljudi širom svijeta.

Cilj obilježavanja ovog dana jeste da se ljudi širom planete podsjetite koliko je priroda važna za život i koliko je krhka ravnoteža ekosistema. Zemlja nam pruža sve što nam je potrebno za život, zrak koji dišemo, vodu koju pijemo, hranu koju jedemo i prirodne resurse koje svakodnevno koristimo. Ipak, upravo čovjek svojim djelovanjem najviše utiče na njeno narušavanje.

Zemlja se danas suočava s brojnim ekološkim izazovima: zagađenje zraka i voda, klimatske promjene, prekomjerna sječa šuma, uništavanje prirodnih staništa i sve veće količine otpada, posebno plastike koja se teško razgrađuje. Sve to dovodi do gubitka biodiverziteta i ugrožavanja brojnih biljnih i životinjskih vrsta.

Dan planete Zemlje zato nije samo podsjetnik, nego i poziv na odgovornost. On nas uči da promjene počinju od svakog pojedinca. Male navike, poput smanjenja upotrebe plastike, recikliranja, štednje vode i električne energije, kao i brige o čistom okolišu, mogu imati veliki značaj kada ih primjenjuje veliki broj ljudi.

Posebno je važno naglasiti ulogu mladih, jer oni predstavljaju budućnost i ključ promjena u društvu. Edukacija, ekološke sekcije i različite aktivnosti u školama doprinose razvijanju svijesti o važnosti očuvanja prirode i odgovornijem odnosu prema okolišu.

U tom duhu, predstavnici naše sekcije Belkisa Šljivić, Amna Brčaninović, Lejla Mujić i Kenan Gurda prisustvovali su okruglom stolu na PMF-u u Tuzli, na Odsjeku za geografiju, u pratnji profesorice Armele Koce. Ekovizionarke Belkisa i Amna predstavile su prigodnu prezentaciju posvećenu Danu planete Zemlje, na kojoj su prikazale i naše školske ekološke aktivnosti.

Poseban akcenat stavljen je na razvijanje svijesti, posebno među mladima, o važnosti očuvanja životne sredine. Naglašeno je da obilježavanje značajnih datuma ne smije ostati samo simbolično, već da je potrebno da svako od nas svojim svakodnevnim postupcima doprinese promjenama.

Priroda je moj svijet

Cvijeće cvjeta, miriše
pčele i leptiri dojuriše
na livade i na proplanke
da pozdrave cvjetove mirisne.

Priroda se polahko budi,
miris polena i medu probudi,
sunce sija još više
ptičice nam opet doseliše.

Pojaviše se topliji dani
svi na ljeto adresirani.
I krošnje se zelene sve više
rijetko nam padaju dosadne kiše.

Šetam parkom, jesenje jutro,
drveće otresa svoj teški kaput od lišća.
Ptičice se pakuju, odlaze
sve češća gošća nam kiša.

Vjetar mi mrsi kosu,
dok mi je kapljica kiše na nosu.
Polako se smrzava u pahulju
Nalik veličanstvenom dragulju.

Sve je tako tamo do marta,
dok proljeće ne dođe do mog kvarta.

Belkisa Šljivc Ilg1

MLADI BiH su za čist zrak!

U periodu od 26. do 29. augusta 2025. godine u Tuzli je održana prva „Zelena škola“, četverodnevna edukacija koja je okupila 50 mladih iz cijele Bosne i Hercegovine s ciljem jačanja njihovog ekološkog aktivizma. Aktivnost je realizovana u okviru projekta „Osnaživanje mladih za održivu budućnost“, koji provodi Centar za ekologiju i energiju u partnerstvu s UNICEF-om.

Želja za angažmanom privukla je veliki broj učesnika iz preko 15 gradova širom BiH.

Tokom edukacije, učesnici su kroz interaktivne radionice, predavanja i timski rad sticali znanja o klimatskim promjenama, zaštiti okoliša, kvalitetu zraka, obnovljivim izvorima energije i društvenom angažmanu. Poseban fokus bio je na razvoju praktičnih vještina, poput javnog nastupa, zagovaranja i vršnjačke edukacije, kako bi mladi mogli aktivno djelovati u svojim lokalnim zajednicama.

Pored edukativnog dijela, „Zelena škola“ je predstavljala i prostor za umrežavanje mladih iz različitih dijelova zemlje, razmjenu ideja i zajedničko kreiranje rješenja za ekološke izazove. Kao rezultat rada, učesnici su razvili konkretne planove i inicijative koje će provoditi u narednom periodu, uključujući edukacije vršnjaka, online kampanje i zagovaračke aktivnosti.

Projekat se ne završava samom edukacijom. Kroz nastavak aktivnosti pruža se podrška mladima da realizuju svoje ideje i postanu pokretači pozitivnih promjena u društvu, čime se doprinosi stvaranju snažnijeg ekološkog pokreta u Bosni i Hercegovini.

U projektu učestvuju i učenice JU Gimnazija Živinice, predstavnice sekcije "Ekovizija", Belkisa Šljivić i Amna Brčaninović, koje su 6. i 7. marta učestvovala na sastanku fokus-grupe najaktivnijih učesnika u mjestu Petrovo (kod Gračanice), na Termama Ozren.

Predstavnice naše sekcije dobile su zadatak da osmisle i realizuju zagovaračku kampanju usmjerenu ka nadležnim institucijama i drugim relevantnim akterima, s ciljem pokretanja aktivnosti koje će dugoročno doprinijeti smanjenju zagađenja zraka i njegovih negativnih posljedica po zdravlje i okoliš.

U kratkom razgovoru podijelile su s nama svoje utiske.

"Učešće u ovom projektu za mene je bilo posebno iskustvo. Pored toga što sam stekla nova znanja o zaštiti okoliša, klimatskim promjenama i kvalitetu zraka, razvila sam i vještine koje će mi koristiti i u svakodnevnom životu. Naučila sam kako jasnije iznijeti svoje mišljenje, kako se obratiti publici, odnosno govoriti pred publikom bez straha i na koji način zagovarati promjene u društvu.

Jedan od najljepših dijelova ovog iskustva bilo je upoznavanje mladih iz različitih dijelova Bosne i Hercegovine. Svi smo došli s istim ciljem, a to je da naučimo više i da doprinesemo svojoj zajednici i upravo nas je to i povezalo.

Posebno mi znači što sam dobile priliku da budemo dio fokus-grupe najaktivnijih učesnika, gdje smo zapravo radile na konkretnim rješenjima. Taj osjećaj da moj glas može biti važan, iako sam još srednjoškolka i to da mogu doprinijeti promjenama dao mi je dodatnu motivaciju da nastavim biti aktivnija u zaštiti sredine.

Svoje znanje moja kolegica Amna i ja nastavile smo prenositi mladima iz naše lokalne zajednice s ciljem podizanja svijesti o očuvanju okoliša, posebno zraka.

Belkisa Šljivić

Belkisa Šljivić

Amna Brčanić

"Najiskrenije, nisam očekivala da će mi ovo iskustvo toliko značiti. Prijavila sam se iz znatiželje, a na kraju sam dobila puno više nego što sam mislila. Naučila sam dosta o ekologiji, posebno o zraku i klimatskim promjenama, ali još važnije je to što sam nekako izašla iz svoje zone komfora.

Ranije mi nije bilo baš prijatno pričati pred drugima, ali kroz ovaj projekat sam se počela osjećati sigurnije. Shvatila sam da i moje mišljenje ima težinu i da nije loše zauzeti stav, posebno kada su u pitanju stvari koje se tiču svih nas.

Baš mi je ostalo u sjećanju druženje s vršnjacima iz različitih gradova. Svi smo bili različiti, ali nas je povezivalo to što nam je stalo do istih stvari. Nekako se brzo stvorila pozitivna energija i osjećaj da zajedno možemo nešto pokrenuti.

Najzanimljiviji dio mi je bio rad u manjim grupama, gdje smo stvarno razmišljali o rješenjima, a ne samo pričali uopšteno. Tu sam prvi put imala osjećaj da ono što kažem može imati neki konkretan značaj.

Nakon svega toga, počela sam i sama više obraćati pažnju na stvari iz svoje okoline i pokušavam utjecati na ljude oko sebe, barem kroz sitne aktivnosti. Mislim da je to i poenta svega-krenuti od sebe.

Ovo iskustvo mi je pokazalo da mladi stvarno mogu napraviti razliku, samo ako se malo pokrenu i vjeruju da mogu."

Amna Brčanić

